

הלך פרק אחד עשר סנהדרין

מסורת הש"ס

אמר - מן הגבאים לחברו: **גמל** - זו שמהלכת לפנינו כזוהי: **ואי** משוא פנים יש בדבר ורואה ישראל רעים יותר ממדום למה לא נהפכו כמדום לשון אמת? **ואי** משוא פנים יש בדבר **ההם** כתיב **וה' המטיב** - הוא בעלמנו **והכל** כתיב **שלה** על ידי שליח: **מדם יפירם** **למכור** - דכיושלים כתיב ודי נשים רחמניות בשל ולדיהן היו לברות תורה אור

א"ל אחד מהם לחבירו **גמל** שמהלכת לפנינו סומא באחת מעיניה ומעונה שתי נודות: **אמם** של י"ן ואחם של שמון, ושני בני אדם המנהיגים אותה: **אחד** ישראל **ואחד** נכרי אמר להן [שבאי] עם קשה עורף מאין אתם יודעין? אמרו לו **גמל**, מעשבים שלפניה מצד שרואה, אוכלת מצד שאינה רואה אינה אוכלת, ומעונה שתי נודות אחת של י"ן ואחת של שמון של **י"ן** **ממטמף** ושוקע **ושל שמון** **ממטמף** וצף, ושני בני אדם המנהיגים אותה אחד נכרי ואחד ישראל **נברי** נפנה **לדרך** וישראל נפנה **לצדדין**, **דרך** אחריהם ומצא בדבריהם, בא **ולשקן** על ראשן והביאן לביתן ועשה להן סעודה גדולה והיה מרקד לפניהם **ואמר** **ברוך** שברך בזרעו של אברהם ונתן להם מהכמתו ובכל מקום שהן הולכים נעשין שרים **לאדוניהם** **ופטרן** **והלכין** **לבתיהם** **לשלוש** **בבה** **חבכה** **בלילה** שתי בכיות הללו למה? **אמר** **רבה** **אמר** **רבי יוחנן** אחד על **מקדש** ראשון ואחד על **מקדש** שני, **בליילה** על עסקי לילה שנאמר **ותשא** כל העדה ויתנו את קולם ויבכו **העם** **בלילה** **ההוא** **אמר** **רבה** **אמר** **רבי יוחנן** אותו **היום** **ליל** **ט** **באב** **היה** **אמר** **להן** **הקב"ה** **לישראל** **אתם** **בביתם** **בביה** **של** **חנם** **ואני** **אקבע** **לכם** **בביה** **לדורות** **ר"ל** **בלילה** **שבר** **הבוכה** **בלילה** **קולו** **נשמע** **ר"ל** **בלילה** **שבל** **הבוכה** **בלילה** **כוכבים** **ומולות** **בוכין** **עמו** **ר"ל** **בלילה** **שבל** **הבוכה** **בלילה** **השומע** **קולו** **בוכה** **כנגדו** - מעשה באשה אחת שבנתו של רבן גמליאל שמת בנה והיתה בוכה עליו **בלילה** שמע רבן גמליאל קולה ובכה כנגדה עד שנשאו ריסי עיניו **למדרג** הכורו בו חלמיו והוציאוה משכנתו **ודמעתה** **על** **לחם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **באשה** **שבוכה** **על** **בעל** **נעוריה** **שנאמר** **אל** **כבתולה** **הנורת** **שק** **על** **בעל** **נעוריה** **היו** **צריה** **לראש** **אמר** **ר"ב** **אמר** **רבי יוחנן** **כל** **המציר** **לישראל** **נעשה** **ראש** **שנאמרו** **כי** **לא** **מועה** **לאשר** **מועק** **לה** **בעת** **הראשון** **הקל** **ארצה** **וזבולון** **וארצה** **נפתלי** **והאחרון** **הכביד** **דרך** **הים** **עבר** **הירדן** **גליל** **הגויים** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **עוף** **לא** **אלוהים** **כל** **עוברי** **דרך** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **האובל** **מלחמן** **של** **ישראל** **מועם** **של** **ישראל** **אנו** **מועם** **לחם** **ה' לא** **קראו** **רב** **אמר** **אלו** **הדיינים** **ושמואל** **אמר** **אלו** **מלמד** **התורה** **מי** **מנא** **אמר** **רב** **אמר** **איש** **איש** **כנסת** **הגדולה** **מנא** **אמר** **רב** **יהודה** **אמר** **רב** **בקשו** **עוד** **למנות** **אחד** **באח** **דמות** **דיוקנו** **של** **אביו** **והשמה** **לפניהם** **ולא** **השגיחו** **עליה** **באח** **איש** **מן** **השמים** **ולחכה** **אש** **בספסליהם** **ולא** **השגיחו** **עליה** **צאה** **בת** **קול** **ואמרה** **להם** **הזוית** **איש** **מהיר** **במלאכתו** **לפני** **מלכים** **והיצב** **בל** **והיצב** **לפני** **חשובים** **מי** **שהקדים** **ביתו** **לביתו** **ולא** **עוד** **אלא** **שביתו** **בנה** **בשמע** **שנים** **וביתו** **בנה** **בשלוש** **עשרה** **שנה** **לפני** **מלכים** **והיצב** **בל** **והיצב** **לפני** **חשובים** **ולא** **השגיחו** **עליה** **צאה** **בת** **קול** **ואמרה** **המעמך** **ישלמנה** **כי** **מאסת** **כי** **אתה** **תבחר** **ולא** **אני** **וגו'** **דורשי** **רשומות** **היו** **אומרים** **כולן** **באין** **לעולם** **הבא** **שנאמר** **לי** **גלעד** **ולי** **מנשה** **ואפרים** **מעוז** **ראשי** **יהודה** **מחוקק** **במאב** **סיר** **רחצי** **על** **אדום** **אשליך** **געלי** **עלי** **פלשת** **התרועעתי** **לי** **גלעד** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **ממרום** **שלה** **איש** **בעצמותי** **וירדנה** **וני** **וה' וכו' וירדנה** **על** **הים** **עבר** **לא** **החזיקה** **וגו'** **ואילו** **בירושלים** **כתיב** **גדי** **נשים** **רחמניות** **בשרו** **ילדיהן** **סלה** **לל** **אבירי** **ה' בקרבו** **כאדם** **שאוטר** **לחברו** **נפסלה** **ממבע** **וז'** **פצו** **על** **פיהם** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **בשביל** **מה** **הקדים** **פ"א** **לעין** **בשביל** **מרגלים** **שאמרו** **בפיהם** **מה** **ישלך** **ראו** **בעיניהם** **אוכלי** **עמי** **אבלו** **לחם** **ה' לא** **יבא** **אמר** **ר"ב** **אמר** **ר' יוחנן** **כל** **המציק** **לישראל** **אנו** **המטיר** **על** **סדום** **ואילו**